

Fertő-Hanság Nemzeti Park

Munkalapok a természetvédelmi területtel kapcsolatban

A munkalapokból megismerhetők Nyugat-Pannónia régió természetvédelmi területének érdekességei és sajátosságai. A munkalapokat feldolgozva játékos és interaktív módon, rejtvényekkel és keresgéléssel ismerhetők meg a terület jellegzetes állatai, növényei, természeti jelenségei és kultúrtörténeti sajátosságai. A lapok a természetvédelmi terület bejárása előtti és utáni felhasználásra, elsősorban a 11-14 éves korosztály számára készültek.

A munkalapok a következő dupla oldalakból állnak:

**Összefoglaló lap
a régió térképével és földrajzi
kvízzel Nyugat-Pannóniáról**

A térképes földrajzi kvíz egyedül vagy csoportokban is megoldható, elsősorban a természetvédelmi terület megtekintése előtt, felkészüléshez használható.

Feladatlap

A feladatlap feldolgozásával és az azon szereplő kísérletek elvégzésével fel lehet készülni a természetvédelmi terület megtekintésére, a látogatás során pedig rárajzolhatók és naplózhatók a megfigyelések.

Tájékoztató lap kvízsablonnal

A tájékoztató lap a természetvédelmi terület megtekintésére való felkészüléshez és a kísérletek elvégzéséhez nyújt segítséget. A hátoldalán lévő, a természetvédelmi területhez kapcsolódó kvíz (kvízsablon) segítségével jobban rögzül a lapok tartalma és a megfigyelések tárgya.

Nyugat-Pannónia természetvédelmi területei

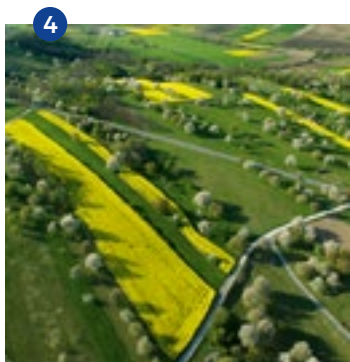
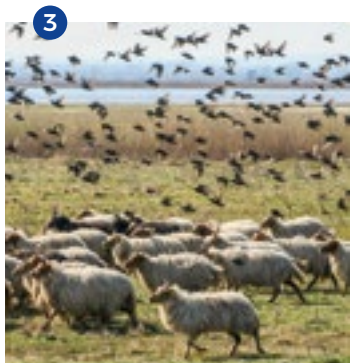
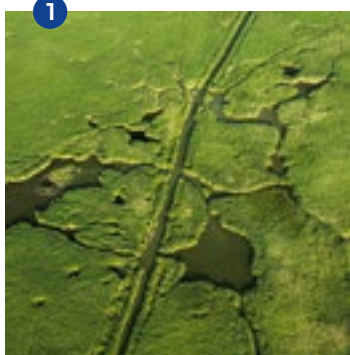
Cyőr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye (Magyarország), Burgenland (Ausztria)

**Jelöld meg
a térképen,
hogyan hol
vagy!**

Nyugat-pannon földrajzi kvíz

Név:

A: Milyen színek jelölik a legmagasabb dombokat és hegyeket a térképen?

☐ Narancssárgás-barnás ☐ Fehér ☐ Zöld

B: Melyik város fekszik magasabban (a tengerszint felett)?

☐ Oberwart (Felsőőr) ☐ Győr

C: Melyik tó található délebbre?

☐ Neusiedler See (magyarul: Fertő-tó) ☐ Balaton (németül: Plattensee)

D: Melyik nemzeti parkon kelünk át, ha a Bakony-hegység felől a Balaton irányába haladunk?

E: A folyók mindig a gravitáció irányába, lefelé folynak. Milyen irányba folyik keresztül a Rába (németül Raab) a Raab Natúrparkon?

☐ Keleti ☐ Nyugati ☐ Déli

F: Az államhatárokat vékony, lila szaggatott vonal jelöli. Melyik országban található Szombathely városa?

☐ Ausztria ☐ Magyarország

G: Hogy hívják azt a magyar nemzeti parkot, amely a Fertő-tó déli oldalát öleli körül?

☐ Fertő-Hanság ☐ Őrség

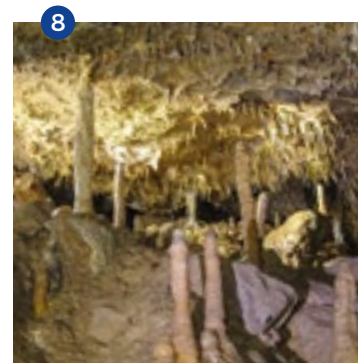
H: Az egyik natúrpark területe 3 államra is kiterjed. Hogy hívják a magyar részét ennek a három országot is érintő natúrparknak?

I: A térképen egy vonalas lépték található. Légvonalban kb. hány kilométerre található a Weinidylle Natúrpark a Pannónhalmi Tájv. Körzettől?

☐ mintegy 50 km-re ☐ mintegy 100 km-re
☐ mintegy 150 km-re

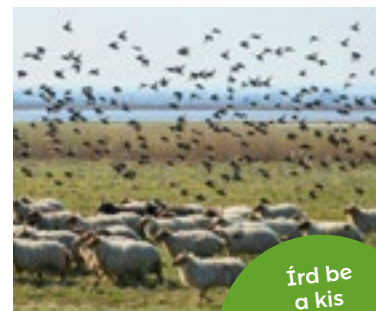
J: Melyik fénykép készült a legkeletebbre?

☐ 1. fénykép ☐ 7. fénykép ☐ 8. fénykép ☐ 9. fénykép

Fertő-Hanság Nemzeti Park

A Fertő-Hanság Nemzeti Park a Fertő tó déli partján terül el. A lapos vidék Közép-Európa legnagyobb nádasa körül található, és nagymértékben víz határozza meg. A tómeder kiszáradt keleti részéből alakult ki a Hanság ingoványos területe, amelynek nagy részét a késői középkortól kezdve lecsapolással kiszáritották. A tó körüli ártéren szürke marhák, vízibivalyok és rackajuhok legelésznek. Ezek a jellegzetes magyar háziállat-fajták tartják fenn a mezőségeket. A régió ezenkívül az Európán átvonuló madarak egyik legfontosabb pihenőhelye is.

Írd be a kis négyzetekbe, hogy hányat láttál belőlük!

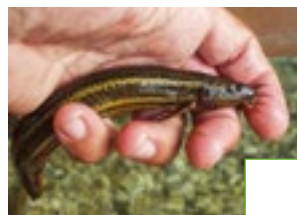
Milyen élőlények laknak ezen a vidéken?

Rétisas – amely fehér farktollairól és széles szárnyairól ismerhető fel

Vöröshasú unka – narancsvörös hassal és fehér pöttyökkel

Réti csík – hosszú testű hal

Vérű hangyaboglárka – tápnövénye az őszi vérű

Kedvenc megfigyelésem

Rajzold le ide a kedvenc megfigyelésedet!

Mit nem tapasztaltál a látogatás során?

Madárvonulás Nád
Pillangó Erdő
Juh Hegycsúcs

melyik szó nem illik a felhőbe?

Pókbangó

E májusban és júniusban nyíló orchidea virágának az illata a nőstény andrenához hasonlít, így vonzza a hím andrenákat. Amikor azok rászállnak a virágra, a pollenek rátapadnak a méhek testére, és továbbviszik azokat a következő növényre, így gondoskodva cseles módon a beporzásról. A csupán 1,5 – 2 cm hosszú virágnak feltűnő, vörösesbarnás, foltos alsó ajka van. Ez a különleges orchidea a nemzeti park ingoványos és homokos területein, a mezőkön, illetve itt-ott a sós területeken is megtalálható.

J	F	M	A	M	J	J	A	SZ	O	N	D

Jelöld be, hogy melyik hónapokban láttad a pókbangót!

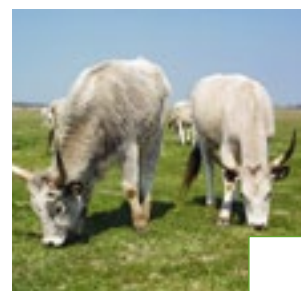
Virága egy pókhoz hasonló Védett orchidea

Magyar szürke szarvasmarha

Magyarország területén már több mint 500 éve legelésznek szürke marhák. A borjak zsemlebarna színűek, de ahogy nőnek, szőrük fokozatosan átalakul a jellegzetes szürke színűre. A fajta a magyar állattenyésztés vívmánya, és régóta világszerte ismert húsfajta. A nemzeti parkban a szürkemarhák gondoskodnak a füves területek, valamint az ingoványok és mocsarak megmaradásáról, így fontos tájfenntartó szerepük van. Ezek a gyönyörű állatok erősek és nem nagy igényűek, tavasztól ősziig legelésznek a tó körüli mezőkön.

J	F	M	A	M	J	J	A	SZ	O	N	D

Jelöld be, hogy melyik hónapokban figyelted meg a magyar szürke szarvasmarhát!

Szürke szőrűkről és ívelt szarvukról ismerhetők fel A bikák színe kicsit sötétebb

Amikor egy tó megöregszik

A tavak is folyamatosan átalakulnak az életük során. Ahogy öregszenek és feltöltődnek (visszamaradt kistavak), úgy változik meg teljesen az állatok és a növények élőhelye is. A feltöltődés első lépéseként pl. lerakódnak az elhalt növényi maradványok, a homok vagy egyéb üledékek, ezáltal a tó sekélyebbé válik. Ezen a parttól befelé haladva a nádfélék, pl. a közönséges nád egyre jobban elszaporodik, és lassan egyre több szabad vízfelület tűnik el. Fokozatosan fák, például fűzfák és nyárfák is gyökeret eresztenek. A növények kihalt részei tovább gyorsítják a feltöltődés folyamatát. Az idők folyamán így alakulhat át egy sekély tó lombhullató erdővé.

Üledék:

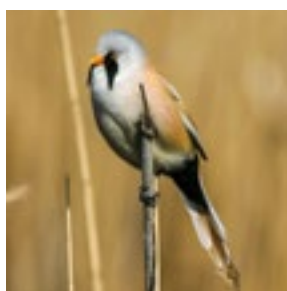
A gravitáció következtében a tó fenekére lerakódott apró részecskéket „üledéknek” hívjuk. Az apró részecskéket elpusztult állatokból vagy növényekből származhatnak, de lehet homok vagy egyéb nem szerves anyag is.

Millió nádszál – millió történet

A nádrengeteg szokatlan élővilágában a nád rengeteg állat élőhelyéül és táplálékául szolgál.

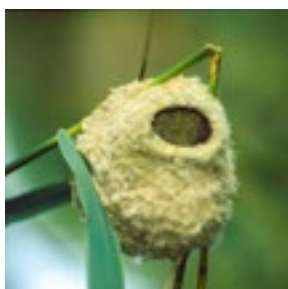
Téli nádas

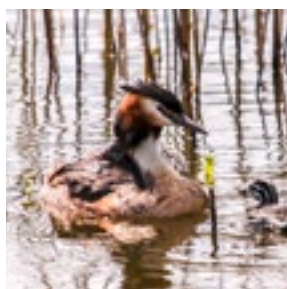
A barkóscinege magokat és a nád magvait fogyasztja

A nádgubacsleány lárvája

A barkóscinege fészke

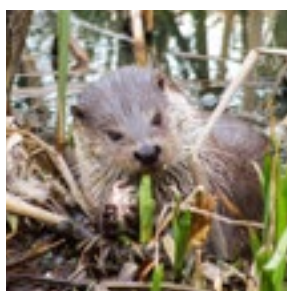
A búbos vöcsök úszó fészket épít a nádasban

Törpeegér mászás közben

A törpeegér fészke

A vidra előszeretettel rejtőzik el a nádasban

Vaddisznóösvény

A nádgubacs-

leány a hajtás csúcsba rakja le tojásait, ahonnan a lárvá beletapad a szárba. Az így kialakuló dudort hívják gubacsnak. Amikor az állat tavasszal elhagyja a helyét, üreget hagy maga után, melyet gyakran más rovarok használnak tovább.

Egyetlen egy kicsírázott nádmagból négy év alatt akár 300 m² nád alakulhat ki.

KÍSÉRLET: élet a nádasban

Keress egy szivar formájú nádgubacsot, és szedd szét. A belsejében fejlődnek és telelnek át a nádleányek lárvái, melyek télen a madarak fontos táplálékforrásai. Keress további jeleket arra vonatkozóan, hogy milyen állatok fordulnak elő a nádasban!

A nádgubacsleány által kialakított gubacs

A nád mint természetes víztisztító

A tó fenekén lévő nádgökök oxigént termelnek, emiatt a nádszálak körüli üledékben akár tízszer több baktérium is élhet, ami hozzájárul a tó vizének tisztításához. A víz alatt, a nád körül élő apró kis állatokból és növényekből származó anyagok is elősegítik a víz tisztulását, így a nádas természetes víztisztítóként funkcionál.

Interreg
Austria-Hungary
European Union – European Regional Development Fund
PaNaNet+

[illegible]

Fertő-Hanság Nemzeti Park

Kvíz!

KÉRDÉS	A TE VÁLASZOD	VÁLASZ
1 Milyen színű a szürkemarhaborjak szőre?		Zsemlebarna
2 Melyik növénynek van víztisztító hatása a tóban?		Nád
3 Melyik orchideának az illata hasonlít a nőstény andrenáéra, hogy odavonzza a hímeket beporzáshoz?		Pókbangó
4 Nevezd meg legalább 2 fajta olyan régi háziállatot, amely a tó körüli mezőkön legelészik.		Szürke marha, vízibivaly és rackajuh
5 Milyen színű a rétisas farktolla?		Fehér
6 A tavak közepén vagy a parttól befelé kezdenek el feltöltődni?		A parttól
7 Melyik légyfajta lárvája telet át a nádban és kedvelt tápláléka a madaraknak?		Nádgubacslégy
8 A vérfű hangyaboglárkának egy bizonyos növényre van szüksége a tojásrakáshoz. Mi a neve ennek a növénynek?		Őszi vérfű
9 Mi a gyűjtőneve a tó alján le rakódó apró részecskéknek?		Üledék

Ez még nem minden!

A Fertő-Hanság Nemzeti Park minden évszakban kiváló kirándulóhely, ahol a látogatók megismerhetik a Fertő tó és a Hanság természeti szépségeit. A kirándulók többek között kenuzhatnak a nádasban, szolárhajókázhatnak a Hansági-főcsatornán és a tavon, valamint madárlesen és kalandtúrákon vehetnek részt a Hanságban. A kirándulások meghatározott időpontokban indulnak, kb. 2-3 órásak, és a tanösvényeinken zajlanak. Mindenképpen érdemes ellátogatni a nemzeti park fertőújlaki látogatóközpontjába.

Részletek: www.ferto-hansag.hu

